

az Alkotmánybíróság
részére

Az irat elektronikus irat
éscsített másolat
2019 DEC 02

FŐVÁROSI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZÁK	
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON: 9.	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2019 NOV 29.
PÉLDÁNY:	1/3x1 IV.
MELLÉKLET:	3x1 helyi KÖZTÉR
FŐLAJSTROMSZÁM:	20.K.32.613/16
UTÓIRATON:	

az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósá
útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 9 7 4 - 0 / 2019	
Érkezett: 2019 DEC 12.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 4 db	du'

tárgy: alkotmányjogi panasz

kelt: [redacted]

első fokú ügyszám:
20.K.32.613/2016

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Lassányi Gábor Krisztián ügyvéd ([redacted])
[redacted]
[redacted] nevében és
képviselésében, az F/1. szám alatt csatolt ügyvédi meghatalmazás alapján eljárva, az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az
alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria
Kfv.V.35.547/2018/7. számú ítéletének (a továbbiakban: Ítélet) és azok alapjául
szolgáló közigazgatási határozatok alaptörvény-ellenességét, és azokat az Abtv.
43. §-ának megfelelően semmisítse meg, az alábbiakban kifejtett indokaim
alapján.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Panaszossal szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adóigazgatósága (a
továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést
folytatott le általános forgalmi adó adónemben. Az ellenőrzés megállapításai alapján született
meg az elsőfokú adóhatóság 3625775696 iktatószámú határozata, melyben a Panaszosnál
adókülönbözetet állapított meg, továbbá adóbírságot alkalmazott és késedelmi pótlékot
szabott ki.

A Panaszos az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő. A fellebbezés folytán eljárási Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2061220057 iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

A Panaszos a másodfokú adóhatóság határozatával szemben keresetet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál a másodfokú adóhatóság határozatával szemben. Keresetében hivatkozott az adózás rendjéről szóló 2003. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Art.) 128. § (1) bekezdésére és állította, hogy az elsőfokú adóhatóság garanciális jogait megsértve hozta meg határozatát, amennyiben a határozat meghozatalára a törvény felhívott rendelkezése által előírt 60 napos határidőt túllépve került sor. A per során a Panaszos előkészítő iratában hivatkozott az Alkotmánybíróság 5/2017. (III.10.) számú határozatára (a továbbiakban: ABH1), és annak azon megállapítására, miszerint az Alaptörvénnyel ellentétes a közigazgatási szerv olyan eljárása, amelyben a határozathozatali és szankcióalkalmazási határidőt túllépve szab ki bírságot.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) 20.K.32.613/2016/30. számú ítéletével a másodfokú adóhatóság határozatát az elsőfokú adóhatóság határozatára is kiterjedően az adóbírság tekintetében hatályon kívül helyezte. A Bíróság megállapította, hogy az elsőfokú határozat meghozatalára a 60 napos jogszabályi határidő elteltét követően került sor. A Bíróság ítéletében hivatkozott az ABH1-re, amely szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a jogszabályban meghatározott határidő leteltét követően nem szabható ki szankció. Rámutatott ugyanakkor a Kúria Kfv.I.35./60/2016/6. számú ítéletére, mely ítélet az ABH1 megállapításai nyomán rögzítette, hogy az adóhatóságnak az Art. 128. § (1) bekezdésében nevesített határidő elteltét követően nincs lehetősége adóbírságot alkalmazni. Minderre figyelemmel a Bíróság megállapította, hogy az eljárási határidő túllépése miatt mind az elsőfokú, mind a másodfokú határozatnak csupán az adóbírságot kiszabó része jogszabálysértő, ezért a határozatnak csak ezen részét helyezte hatályon kívül.

Az alperesi másodfokú adóhatóság a Bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál, melyben kérte a jogerős ítélet keresetnek helyt adó részében történő hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását. Kérelmében előadta többek között, hogy az Art. szerint az adóbírság kiszabása kötelező, így a jogerős ítélet adóbírságot hatályon kívül helyező rendelkezése jogszabálysértő. Kérelme kiegészítésében hivatkozott az Alkotmánybíróság 17/2019. (V.30.) számú határozatára (a továbbiakban: ABH2), mely alapján állítása szerint önmagában az ügyintézési határidő túllépése miatt nem, csak más, alapjogilag értékelhető sérelem okozásával együtt lehet a hatósági eljárás tisztességtelen voltát megállapítani. A Panaszos a Kúriánál csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, a másodfokú adóhatóság ennek elutasítását kérte a Kúriától.

A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal érintett, Kfv.V.35.547/2018/7. számú Ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintve, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részt hatályon kívül helyezte és a keresetet teljes körűen elutasította. A Kúria Ítéletében hivatkozott az Alkotmánybíróság ABH2 határozatának [74] és [103] bekezdéseire, továbbá idézte a határozat [105] bekezdését.

Ítéletében kifejtette a Kúria, hogy a Bíróság jogszabálysértően helyezte hatályon kívül az adóhatósági határozatok adóbírságra vonatkozó részét, a Panaszos a szankció alól nem mentesülhet. Bár az Ítélet szerint a 60 napos határidő megsértése tényszerűen megállapítható, de a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, mint alapjog sérelme a határidő-mulasztás miatt csak abban az esetben valósul meg az ABH2 nyomán, amennyiben a hatóság késedelme miatt az ügyfél alapjoga részjogosítványai gyakorlásában hátrányt szenvedett. A Panaszos nem hivatkozott a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő joga részjogosítványait illető hátrányra, jogsérelemre, megjelölés hiányában annak eljárás egészét érintő értékelésére nem is kerülhetett sor, ennek következtében a Bíróság téves jogértelmezéssel állapította meg az alapelv megsértését, mert nem igazolt, hogy a késedelem az ügy érdemére kihatott, vagy a Panaszost azáltal további jogsérelem érte. Rögzítette továbbá a Kúria, hogy az Ítélet ellen további felülvizsgálatának nincs helye.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A fentiek igazolják, hogy a perben a Panaszos az összes fórumot kimerítette (Abtv. 27. § b)).

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Ítéletet a Panaszossal 2019. év október hó 8.napján közölték. Ehhez képest a 60 napos alkotmányjogi panasz előterjesztési határidő 2019. év december hó 6. napján jár le.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Alkotmánybíróság honlapján található minta alapján építjük fel panaszunkat, mely azt a tájékoztatást adja, hogy a polgári eljárásokban a felperes, érintettsége nem kíván külön bizonyítást.

Jelen perben a Panaszos felperesként kívánt igényt érvényesíteni, az alkalmazandó joganyag a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát is polgári pernek tekintette, szabályozta (1952. évi III. törvény).

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát az ítélet érdemben befolyásolta, lévén az ítélet indokolása az ABH2-vel szorosan összefüggő ABH1 megállapításait egyáltalán nem vizsgálta, ugyanakkor az ABH1-el ellentétes megállapítást rögzített, továbbá a Kúria önkényesen alaptörvény-sértően értelmezte az ABH2 szövegét, nem indokolta, hogy az elsőfokú adóhatóság késedelme miért nem érinti az ügy érdemét, továbbá indokolási kötelezettségét megszegve egyetlen jogszabályhelyet sem jelölt meg, amelyet a Bíróság ítélete megsértett volna.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény 28. cikk; XXIV. cikk (1) bekezdése; XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései; XIII. cikk (1) bekezdése.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

I. A bírósági döntéssel szemben az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése által támasztott, jelen ügyben releváns követelményei

Arra vonatkozóan, hogy egy határozat mikor felel meg a tisztességes eljárás követelményeinek, mind az Alkotmánybíróság, mind pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) több évtizedre visszatekintő gyakorlata során részletes és objektív mércét alakított ki. A „fair” eljárásnak a bírói gyakorlat által kifejezesezet mércéjét a Kúria Ítélete nem ugorja meg.

Az EJEB a bíróságok által meghozott döntések kapcsán – a jelen ügy szempontjából is relevanciával bíró – töretlen gyakorlata, az alábbiakban ismertetett ítéletekből olvasható ki. Ezek szerint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz („fair trial”) való jog magában foglalja a megfelelően indokolt bírói döntéshez való jogot.

Az Egyezmény 6. cikke deklarálja a tisztességes tárgyaláshoz való jogot. A 6. cikk 1. bekezdése szerint *„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”*

A tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság követelményének fényében kell értelmezni, amely magában foglalja, hogy a peres feleknek rendelkezésre kell álljon egy olyan hatékony jogorvoslat, amely lehetővé teszi polgári jogaik érvényre juttatását.¹

¹ Gieles és mások kontra Czech Köztársaság

A Bíróság határozatai mentén kialakult gyakorlat szerint a következő három körülmény, és az ezek körében érvényesülő, a hatékony jogorvoslatához szükséges feltételek vizsgálata szükséges ahhoz, hogy megállapítható legyen az, hogy az adott bírói testület megfelelő felülvizsgálatot nyújtott-e.²

- i. a megfellebbezett döntés tárgya
- ii. a mód, ahogy a határozatot meghozták
- iii. a jogvita tartalma, beleértve az igényelt és tényleges fellebbezési alapot

A nevezett három körülménynek együttesen kell fennállnia, **amennyiben akár csak az egyik is sérül, már nem beszélhetünk tisztességes eljárásról.**

Jelen ügyben a második és a harmadik körülmény vizsgálatának van jelentősége.

A második körülményhez kapcsolódóan kimondta 6. cikk megsértését az EJEB a Terra Woningen B.V. kontra Hollandia ügyben „ha bíróság visszautasítja, hogy külön döntsön olyan ténykérdésekről, amelyek alapvetőek az előtte folyó jogvita rendezéséhez.”

A harmadik körülmény vizsgálata körében mondta ki az EJEB a *Potocka és mások kontra Lengyelország* ügyben: „követelmény, hogy az ítéletében a **bíróság vizsgálhassa a panaszos valamennyi érdemi érvét, pontról pontra, anélkül, hogy bármelyik vizsgálatát vissza kellene utasítani, és hogy adjon világos indokokat elutasításukra.**”

Az előbb idézett ítélet tehát kimondta, hogy a bíróságnak jogot kell biztosítani arra, hogy a felülvizsgálat során a panaszos valamennyi érdemi érvét megvizsgálhassa. **De, ami egyfelől jog, az másfelől kötelezettség is. Azaz a bíróságnak nem csak joga, hanem kötelezettsége is van arra, hogy a panaszos indokait érdemben vizsgálja, és ha azokat elutasítja, ennek miertjét azt ítéletében köteles világosan indokolni.**

Az Ankerl kontra Svájc, valamint a Centro Europa S. R. L. és di Stefano kontra Olaszország ügyekben mondta ki az EJEB az „*eljárás egészének értékelése*” doktrínáját. Eszerint az, hogy egy eljárás tisztességes volt-e, az eljárás egészének vizsgálatával állapítható meg.

Az EJEB a tisztességes eljárás keretén belül az peres felek jogai terjedelmének, különösen ezen jogok hatékonysága aspektusból is vizsgálta a peres felek érveinek, indokainak az ítéletben is megjelenő kellő indokoltságának szükségességét. Az EJEB szerint a peres eljárásban részt vevő feleknek joguk van arra, hogy előadják az ügyük szempontjából általuk jelentősnek és relevánsnak tartott észrevételeiket. Ez a jog azonban csak abban az esetben tekinthető hatékonnak, ha az észrevételeket valóban tárgyalják, vagyis azokat a perbíróság megfelelően megfontolja („*hatékony jog elvé*”). **Azaz az eljáró bíróság köteles megfelelően megvizsgálni a felek által előterjesztett beadványokat, érveket és bizonyítékokat.**³

² Emberi Jogok Európai Bírósága; Kézikönyv a 6. cikkről, 22. o. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_HUN.pdf.

³ A bekezdésben megfogalmazott követelményeket a Bíróság a következő ítéletben munkálta ki: Kraska kontra Svájc; Van de Hurk kontra Hollandia; Perez kontra Franciaország

Az EJEK a peres felek jogainak terjedelme körében a hatékony jog elvével kapcsolatban dolgozta ki a „látszatok teóriáját”. A *Kraska kontra Svájc* ügyben hozott ítéletében hangsúlyozta az EJEK a látszatok fontosságát az igazságszolgáltatás tekintetében: biztosítani kell, hogy az eljárás tisztességessége nyilvánvaló legyen.

Az EJEK az utóbbi időben különösen nagy jelentőséget tulajdonított a látszatoknak¹, ezért különösen fontos megvizsgálni, hogy miként kezelte az egyes ügyeket.

A hatékony jog elvének érvényesülése azonban nem merül ki abban, hogy a tagállami jogszabályok lehetővé teszik annak érvényesülését. A „fair trial” követelménye, hogy a peres felek érveit és észrevételeit valóban tárgyalják, akkor a látszatok teóriájából az következik, hogy csak akkor tisztességes az eljárás, ha ennek látható nyoma van.

II. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns határozatai

Az alkotmánybírósági határozatok kötőerejével összefoglalóan foglalkozott az Alkotmánybíróság 3310/2018. (X. 16.) AB határozatában. Az Alkotmánybíróság előjáróban idézte az Abtv. vonatkozó rendelkezését:

„Az Abtv. 39. § (1) bekezdése szerint, ha az Abtv. eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező.”

A határozat a 3/2017. (II. 21.) AB határozatban, illetve 17/2016. (X. 20.) AB határozatban foglaltakat idézve kimondta:

„nem tartozik a bíróságok mérlegelési körébe, hogy érvényt szereznek-e „az Alaptörvény 24. cikke (1) bekezdésében foglaltaknak, amely szerint »[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve«. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Alaptörvény e cikke mérlegelést nem tűrően az Alkotmánybíróság kötelezettségévé teszi, hogy az Alaptörvénybe ütköző bírósági döntést megsemmisítse és ezáltal is érvényt szerezzen az Alaptörvény normahierarchiában betöltött legfőbb szerepének. Ezt az alkotmányos rendben betöltött kiemelkedő szerepet bontja ki az Abtv., mint sarkalatos törvény 39. § (1) bekezdése, amely az alkotmánybírósági határozat mindenkire nézve kötelező erejét állapítja meg. Ezt vonná kétségbe az, ha az alkotmánybírósági határozatot akár a jogalkotó, akár – mint jelen esetben – a jogalkalmazó szelektíven, megszorítóan alkalmazná, illetve más módon nem érvényesítené megfelelően”

...
Mivel az Abtv. 39. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság határozata mindenkire – így az előttük folyó ügyben eljáró bíróságokra is értelemszerűen – kötelező, az Alkotmánybíróság indítványra ellenőrzi, vizsgálja, és szükség esetén az ítélet megsemmisítésével orvosolja, hogy megfelelően érvényesítik-e a bíróságok a mindenkire nézve kötelező alkotmánybírósági határozat alkotmányos tartalmát”

¹ Vermulen kontra Belgium, Lobo Machado kontra Portugália

Döntésében idézte még az Alkotmánybíróság 12/2013. (V. 24.) AB határozatát:

„Az Alkotmánybíróság az alkotmány – absztrakci vagy konkrét – értelmezése során alkotmányos követelményeket állapíthat meg, amelyek erga omnes hatályúak, ezért a törvényalkotó, továbbá az ítélező bíróságok kötelesek érvényesíteni azokat az alkotmányos jogok védelme során.”

Az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB számú határozata kifejezetten a bíróságok indokolási kötelezettségével foglalkozott.

A határozatban az Alkotmánybíróság felállította a tisztességes eljárás alaptörvényi szabályainak védelmi körébe tartozó minimális követelményeket, amelyeket a bíróságoknak az ügy elbírálása során feltétlenül szükséges érvényesíteniük.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi élel a 6/1998. (III.11.) AB számon közzétett határozatában foglalta össze, amelyet a később hozott döntéseiben gyakorlattá formált.⁵ Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogszabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen.

Amint a határozat [29] bekezdésében az Alkotmánybíróság rögzítette az indokolt bírósági döntéshez való jog az Egyezmény 6. Cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben, annak egyik, az Egyezményben nem nevesített elemeként jelenik meg. Az Alkotmánybíróság a határozatban ezt követően felhívta a 62/2011. (VII.13.) AB számon közzétett korábbi döntését, amely elvi élel mondta ki a következőt:

„egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképp sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.”⁶

Az idézett döntés alapján egyértelmű, hogy az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése kapcsán, az EJEB által kialakított töretlen gyakorlat vívmányainak érvényesülése a hazai peres eljárásokkal szemben is követelményként jelenik meg. Az Alkotmánybíróság a határozatban idézi is a *Taxquet kontra Belgium* ügyben született döntést, amelyben az EJEB kimondta, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, amely elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrészt erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat és a bírói döntés tekintélyét.

⁵ Ezen döntések a teljesség igénye nélkül: 5/1999. (III. 31.) AB, ABH 1999. 25; 14/2002. (III. 20.) AB, ABH 2002. 101, 102; 15/2002. (III. 29.) AB határozat.

⁶ Az Alkotmánybíróság az idézett rendelkezés tartalmát többször megerősítette, legutóbb a 32/2012. (VII.4.) AB számon közzétett határozatának [41] bekezdésében.

A határozat az EJEB több döntését idézi, amelyekből kiolvasható a Bíróság következetes gyakorlata, miszerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok az ügye lényegi részeit a szükséges alapossggal vizsgálják meg.

Az EJEB esetjogára történő kitekintés után az Alkotmánybíróság a következőt rögzíti:

*„Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben veti sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy **a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.**”*

Jelen ügyben az Alaptörvénynek a bíróságok döntéseire vonatkozó szabályait kell megvizsgálni. Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése kimondja, a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Bíróság a rendes és a közigazgatási bíróság. Ezzel összhangban a 28. cikk pedig a következő rendelkezést tartalmazza:

„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

A 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (a továbbiakban: Bszi.) 2. § (2) bekezdése szerint a bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését. A Bszi. 3. § -a pedig a következőt rögzíti: *„A bírák és az ülnökök függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, az ítélezési tevékenységükkel összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.”*

Az Alaptörvény 28. továbbá az idézett cikkei, és a Bszi. tehát előírja az eljáró perbíróságok számára az indoklási kötelezettséget, így kimondhatjuk, hogy – az Alaptörvény és a Bszi. rendelkezéseire is figyelemmel – a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részére vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal meg kell vizsgálnia, és ennek értékeléséről a határozatában számot kell adjon.

A Kúria Joggyakorlat-Elemző Csoportja által közzétett az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdésiről szóló munkájában⁷ részletesen kifejti, hogy az ítéletek megfelelő indoklása a tisztességes eljárás követelménye. Az elemzés külön kiemeli, hogy a tisztességes eljárás „*Lényeges eleme, hogy a bíróság az általa közvetlenül észlelt bizonyítékok alapján hozza meg döntését, amelyet köteles megindokolni*”⁸; Valamint rögzíti, hogy „*Ennek tükrében, ami az ítéletek indoklására vonatkozó követelményeket (Pp. 221.§) illeti, mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ügyében eljáró bíróság alaposan megvizsgálja az előadott érveit és benyújtott bizonyítékaikat.*”⁹

Mindezen határozatokon felül hivatkozunk még a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra, melyben az Alkotmánybíróság annak alapján semmisítette meg a bíróság döntését, hogy az önkényesen eljárva az indokolási kötelezettsége megsértésével nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta, továbbá a jogkérdésre nyilvánvalóan nem alkalmazandó jogi normákat nem vette figyelembe.

III. Az Alkotmánybíróság adóbírság késedelmes kiszabása körében meghozott határozatai

Jelen ügyben különös jelentősége van az Art. 128. §-a sérelmével meghozott hatósági határozatok tárgykörében meghozott alkotmánybírósági gyakorlat vizsgálatának.

5/2017. (III. 10.) AB határozatában (ABH1) az Alkotmánybíróság kifejtette:

„A közigazgatási szervnek ugyanis nem joga, hanem hatásköre és illetékessége (és ennek megfelelően lehetősége) van eljárni és eljárása során szankciót alkalmazni. Így a közigazgatási hatóság számára a szankcióalkalmazás lehetőségének elenyészése sem „jogvesztés”, hanem pusztán egy addig fennálló lehetőség megszűnése.

...
A tisztességes hatósági eljáráshoz való alaptörvényben biztosított jogból az következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali és szankcióalkalmazási határidő elmulasztásának ódiumát a mulasztó, jogszabályi kötelezettségüket határidőben nem teljesítő hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék. Ezért ennek jövőbeni biztosítására az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt állapított meg.

A fentiekre tekintettel az a bírói értelmezés, mely ezzel szemben a szankcióalkalmazási határidő elmulasztásához – a tételes jogszabályi előírás szerinti határidő letelte után – nem fűzi azt a következményt, hogy az e határidőt túllépő hatóságok szankcióalkalmazási lehetősége elenyészik, vagyis amely szerint a rá vonatkozó anyagi jogi határidőt elmulasztó közigazgatási hatóság pusztán emiatt nem követ el az ügy érdemére kiható jogszabálysértést, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével ellentétes.”

⁷Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaugyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport, Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései, Budapest, 2017. október, https://kuria.birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefogl_velemeny_iteleti_bizonyossag.pdf

⁸Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaugyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport, Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései; 39. o.

⁹Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaugyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport, Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései; 36. o.

Az Alkotmánybíróság tehát a közigazgatási hatóságok szankcióalkalmazási lehetőségeire nézve megállapította, hogy arra a tételes jogszabályi határidő letelte után nincs lehetőség, az a bírói értelmezés pedig, amely ilyen körülmények bekövetkezése esetére nem fűzi a szankcióalkalmazás elenyészésének következményét, alaptörvény-ellenes.

Az Abtv. 46. § (3) bekezdése az alkotmányos követelményekkel kapcsolatban kimondja:

Az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie.

Az ABH1 megállapításait a Kúria is átvette joggyakorlatában, ahogyan azt a Bíróság ítéletében is hivatkozott Kfv.I.35.760/2016/6. szám alatt meghozott ítélet kifejtette:

„A Kúria az 5/2017. (III. 10.) AB határozat [15] pontjával azonosan azt állapította meg, az adóhatóság számára a szankcióalkalmazás lehetőségének elenyészése nem >jogvesztés<, hanem pusztán egy addig fennálló lehetőség megszűnése. Az Art. 128. § (1) bekezdésében nevesített határidő esetén a határidő elteltét követően az adóhatóságnak nincs lehetősége szankciót alkalmazni, különben ezen határidők léte veszítené el az értelmét. Különösen irányadó ez a szabály, mivel az Art. pontos, naptári napon meghatározott végső határidőt állapít meg. Ebben az esetben a jogszabály erejénél fogva nincs lehetőség a határidő végső túllépésére.”

Kiemelendő, hogy mindezen ítéleti megállapításokat a Kúria nem akármely ügyben, hanem a **jelen ügygel teljesen azonos tényalapon álló ügyben** alkalmazta, és az adóhatóság első- és másodfokú határozatát az alkalmazott adóbírság tekintetében hatályon kívül helyezte.

A jelen ügygel szintén azonos tényállású ügyben eljáró Alkotmánybíróság éppen a Kúria fent megjelölt, Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenessége megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában hozta meg 17/2019. (V. 30.) AB számú határozatát (ABH2).

Az ABH2-vel az Alkotmánybíróság a támadott Kúria-ítélet alaptörvény-ellenességét nemhogy nem állapította meg, de kifejezetten rögzítette:

*„A támadott kúriai ítéletről nem volt megállapítható az indítvány alapján, hogy teret engedett volna az alkotmányos értelmezési tartományon túlterjeszkedő adóhatósági törvényértelmezésnek. **Éppen ellenkezőleg: közelebb vitt ahhoz, mert keretek közé szorította az adójogi szankció alkalmazását az adóbírságra vonatkozó megállapítás hatályon kívül helyezésével.** Emiatt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – a rendelkező rész szerint döntött.”*

Az Alkotmánybíróság ABH2 határozatával tehát kifejezetten azt állapította meg, hogy a Kúria ABH1 alapján meghozott ítélete az alkotmányos értelmezési tartomány keretein belül maradt, sőt, közelebb is vitt ahhoz, amennyiben keretek közé szorította az adóbírság alkalmazását.

Összességében elmondható: az Alkotmánybíróság két határozatában egyértelműen, **alkotmányos követelményt megfogalmazva** fejezte ki abbéli meggyőződését, hogy az **Art. 128. § (1) bekezdésében meghatározott határidő túllépése az adóhatóság szankcióalkalmazási lehetőségének elenyészését eredményezi, az ezen határidő túllépése ellenére kiszabott adóbírság az ügy érdemét érintően jogszabálysértő, ha pedig a bíróság ezen érdemi jogszabálysértést nem állapítja meg, nem rögzíti a szankció alkalmazása lehetőségének elenyészését, az alaptörvény-sértő.**

Fentiekhez képest *addicionális* tartalommal bír az ABH2 határozat, amikor a közigazgatási eljárás EGÉSZÉRE, nézve fejt ki, hogy a szankcióalkalmazás a hatósági eljárás egészét is megfoszthatja a tisztességes minőségétől:

*„A közigazgatás törvényessége felett őrködő bíróság ezért az eljárási szabályok – mint például a kereseti és felülvizsgálati kérelemhez kötöttség – keretei között köteles vizsgálni azt, hogy a határidőt követő időszakban bekövetkezett-e olyan változás az adózót érintő jogi és ténybeli körülményekben, amelyek miatt sérelmesebb számára az adójogi szankció határidőt követő megállapítása, mint a határidőn belüli lett volna. Így különösen azt szükséges vizsgálnia, hogy lehetetlenné vált-e vagy jelentősen elnehezült-e az adózó számára a nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog gyakorlása az adóhatóság működési körében bekövetkező okokra visszavezethető módon. Ezek ugyanis olyan sérelmek lehetnek, amelyeket megfelelően értékelnie kell a hatóságnak és a bíróságnak. Ezek sérelmével megvalósuló szankciókiszabás tisztességtelenné teheti az **adóigazgatási eljárás egészét**, ami igazolhatatlan. A közigazgatási bíróság felelőssége, hogy a közigazgatási perek szabályai szerint orvosolja a hatósági jogsértéseket.”*

IV. A Kúria Ítéletének Alaptörvénybe ütköző rendelkezései

Fentiekből megállapítható az a követelményrendszer, amit jelen ügyben szükséges vizsgálat alá vonni, és amellyel a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát össze kell vetni:

1. Az Alkotmánybíróság – egy ízben a jelen ügybelivel azonos tényalapon álló – határozataiban az Art. 128. § (1) bekezdésében meghatározott határidő letelte után kizárta az adóbírság kiszabásának lehetőségét.
2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 39. § (1) bekezdése alapján azt is kimunkálta gyakorlatában, hogy határozatait a bíróságok nem alkalmazhatják szelektíven, megszorítóan, az azokban megfogalmazott, Abtv. 46. § (3) bekezdése szerinti alkotmányos kötelezettségek pedig erga omnes hatályúak, azokat a bíróságoknak érvényesíteniük kell.

3. Az Alkotmánybíróság ezen felül joggyakorlatában rögzítette, hogy a bíróságoknak indokolási kötelezettségükből kifolyólag az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal meg kell vizsgálniuk, és ennek értékeléséről határozatukban számot kell adjanak.

Mindezen követelményekkel szükséges tehát összevetni a Kúria támadott Ítéletét.

Az Alaptörvény 28. cikke kimondja:

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bek. kimondja:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az alaptörvényi rendelkezések értelmezési keretként felhasználandó a Nemzeti Hitvallás is, mely szerint valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

Az Alaptörvény M) cikk (1) bek., valamint XII. cikk (1) bek. első mondata és XV. cikk (2) bek. alapján, a XXIV. cikk (1) bek.-ben biztosított jog a jogi személyeket, vállalkozásokat is megilleti.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerint:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Álláspontunk szerint a Kúria Ítélete megsértette az Alaptörvény 28. cikkét, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdését, egyebekben sérti a Panaszosnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát is, amennyiben a bíróság indokolási kötelezettségének több vonatkozásban sem tett eleget.

E körben mindenképp hivatkozunk a 31/3/2015. (IX. 23.) AB határozatra, melyben az Alkotmánybíróság kimondta:

Az Alaptörvényben biztosított jogok körébe pedig nem kizárólag a „Szabadság és Felelősség” című részben foglalt alapvető jogok tartoznak, hanem – tágabb értelemben – az Alaptörvény más rendelkezéséből levezethető jogok is.

A bíróságnak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie, mely alaptörvény-konform értelmezésnek kiemelt jelentőségű forrásai az Alkotmánybíróság határozatai. A Kúria Ítéletében az alkotmánybírói határozatokban foglaltak erga omnes hatálya ellenére tudomást sem vett az ABH1 megállapításairól, csak és kizárólag az ABH2 rendelkezései(nek egy részé)t vette figyelembe döntésének meghozatalánál. A Kúria eljárása éppen ezért alaptörvény-sértő, amennyiben **Ítéletében az ügy érdemét, tehát a szankció határidőn túli kiszabását vitán felül érintő ABH1 megállapításait figyelmen kívül hagyta**, noha arra mind a Panaszos perbeli érvelése, mind maga a felülvizsgálat tárgyát képező ítélet kifejezetten hivatkozott.

Bár az Alaptörvény szerint a bíróságnak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie, az Alkotmánybíróság bemutatott joggyakorlata szerint pedig a Kúria, mint bíróság az alkotmánybírói határozatokban foglaltaknak érvényt kell, hogy szerezzen, azokat nem értelmezheti megszorítóan és szelektíven, **az Ítélet alaptörvény-sértően csak az ABH2 7. pontjában foglalt megállapításokat vette át, míg a határozat érdemi megállapításáról egyetlen szót sem ejtett.** Tehát arról, hogy az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria más eljárásában – egyébként azonos tényállás mellett – kifejezetten az Alaptörvénynek megfelelő módon helyezte hatályon kívül az adóhatósági határozatok adóbírságot törvényi határidőn túl kiszabó részét, tudomást sem volt hajlandó venni az Ítélet. Álláspontunk szerint alaptörvény-sértő, hogy a Kúria az ABH2 szövegét megszorítóan, szelektíven értelmezte, noha az alkotmánybírói határozatok mindenkire, tehát a bíróságokra is kötelezőek, azoknak a bíróságnak teljességében kellene érvényt szereznie.

Egyértelműen alaptörvény-sértő, hogy **a Kúria Ítélete tételesen szembe megy az ABH1 megállapításaival, amikor kijelenti: „nem igazolt, hogy a késedelem az ügy érdemére kihatott”.** Az erga omnes hatályú alkotmányos kötelezettséget megfogalmazó ABH1 egyértelműen rögzítette, hogy a törvényi határidőn túl bírságot kiszabó hatósági határozat az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő, melyet a bíróságnak meg is kell állapítania:

„A fentiekre tekintettel az a bírói értelmezés, mely ezzel szemben a szankcióalkalmazási határidő elmulasztásához – a tételes jogszabályi előírás szerinti határidő letelte után – nem fűzi azt a következményt, hogy az e határidőt túllépő hatóságok szankcióalkalmazási lehetősége elenyészik, vagyis amely szerint a rá vonatkozó anyagi jogi határidőt elmulasztó közigazgatási hatóság pusztán emiatt nem követ el az ügy érdemére kiható jogszabálysértést, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével ellentétes.”

A Kúria ugyanis nemcsak, hogy önkényesen nem vette figyelembe az ABH1 megállapításait, de ezen eljárásának még indokait sem adta. **Nem rögzítette tehát Ítéletében a Kúria, hogy milyen okból hagyja figyelmen kívül az ABH1 megállapításait.** A Panaszos már keresetlevelében hivatkozott az ügyintézési határidő megsértésére, előkészítő iratában pedig kifejezetten megjelölte az ABH1-et és annak azon tartalmát, miszerint a törvényi határidő leteltével a hatóságnak nincs lehetősége bírság kiszabására. Ugyanígy maga a Kúria által felülvizsgált ítéleti rendelkezés is kifejezetten az ABH1 megállapításaira alapult, annak alapján került sor a határozatok bírságot kiszabó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésére. Nem nevezhető az ügy lényegi részeit érintő, kellő alapossággal lefolytatott vizsgálatnak, és így tisztességes eljárásnak az, ha a bíróság az ügy érdemét érintő, a peres fél és az alsóbb fokú bíróság által is hivatkozott, egyébként a bíróságra nézve kötelező érvényű alkotmánybíróági határozat rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával kapcsolatban semmilyen indokot nem fogalmaz meg döntésében.

Ugyanakkor a Kúria nem tett eleget indokolási kötelezettségének abban a vonatkozásban sem, hogy **beszámoljon arról, mi okból alkalmazta csupán az ABH2 egy önkényesen meghatározott, szelektív részét, nevezetesen annak 7. pontját.** Az ítéleti indokolásban rögzített azon álláspont, miszerint a Panaszos nem hivatkozott volna a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelme mibenlétére, így nem jelölte meg annak részjogosítványait illető hátrányt, nem tekinthető kellő indokolásnak, amennyiben a Panaszos keresetében *nem az egész eljárás* alaptörvény-sértő jellegét, hanem kifejezetten – a bírságot kiszabó – határozat határidőn túli kibocsátását tartotta jogsértőnek, noha az ABH2 7. pontja az *egész eljárás* alaptörvény-sértő jellegének esetével foglalkozik. Ugyanígy a Bíróság ítélete sem az egész eljárás alaptörvény-ellenességét, hanem kizárólag a bírságkiszabás ilyen minőségét állapította meg az ABH1 nyomán, ebből kifolyólag a Kúria Ítélete a kellő mélységű indokolás kötelezettségének távolról sem tett eleget.

Hivatkozunk továbbá arra, hogy ha már a Kúria, mint legfőbb bírói fórum a Bíróság ítéletét jogszabálysértőnek nevezte, akkor **indokolási kötelezettségébe bele tartozott volna annak megjelölése, hogy álláspontja szerint mely jogszabályhelyet sérti az ítélet.** Tisztességes eljárásban a peres fél a pernek nem tárgya, hanem alanya, amiből az is következik, hogy megismerheti az eljáró bíróság által meghozott döntés jogszabályi alapját. Erre sem került azonban sor, a Kúria nem jelölte meg azt a jogszabályhelyet, amelyet álláspontja szerint megsértett a Bíróság, de megjegyezzük, a fentiekből, különösen az ABH1-ben meghatározott alkotmányos követelményből következően ilyen nem is létezik..

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
Nem kezdeményeztünk felfüggesztést.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

Csatoljuk a meghatalmazásunkat.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az indítványozó adatai közzétételéhez nem járul hozzá, a döntést ezek nélkül kérjük közölni.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

A peres iratanyag igazolja, hogy a Panaszos felperesként járt el. A peres iratanyag része volt a közigazgatási iratanyag is, melyből látható, hogy a Panaszos ügyfele volt a közigazgatási eljárásnak. A Kúriai eljárás végeztével ezek az alpereshez és elsőfokú hatóságához kerültek vissza, kérjük beszerzésüket (ha eddig erre nem került sor).

Köszönjük, hogy érveinket megfontolják!

Tisztelettel:

